



ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Ľubice Filovej v právnej veci žalobcu **J. M.**, proti žalovanej **Sociálnej poisťovni, ústrediu**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej číslo 232-811/2009 z 18. mája 2009, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. januára 2010, č.k. 21S/49/2009-38, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 26. januára 2010, č.k. 21S/49/2009-38, **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovanej číslo 232-811/2009 z 18. mája 2009 a prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Čadca č. 400-620/2009 z 9. marca 2009 **z r u š u j e** a vec vracia žalovanej na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom krajský súd zamietol žalobu a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalovaná napadnutým rozhodnutím č. 232-811/2009 z 18. mája 2009 zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Čadca (ďalej len „pobočka“) č. 400-620/2009 z 9. marca 2009, ktorým tento prvostupňový správny orgán podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) a podľa § 55 ods. 2 zákona č. 387/1996 Z. z. o zamestnanosti v znení platnom ku dňu vzniku nároku na podporu v nezamestnanosti (ďalej len „zákon o zamestnanosti“) rozhodol, že žalobca nemá nárok na dodatočné poskytnutie podpory v nezamestnanosti za obdobie od 6. augusta 1997 do 5. novembra 1997, nakoľko tento nárok zanikol uplynutím 3-ročnej prekluzívnej lehoty podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti.

Krajský súd mal za preukázané, že Národný úrad práce, Okresný úrad v Kysuckom Novom Meste (právny predchodca pobočky Sociálnej poisťovne) rozhodnutím číslo 2199/97 zo dňa 5. septembra 1997 navrhovateľovi priznal podporu v nezamestnanosti *ako preddavok* odo dňa 6. augusta 1997, pričom v odôvodnení rozhodnutia tento správny orgán poukázal na to, že pracovný pomer žalobcu so zamestnávateľom R. K. (ďalej len „zamestnávateľ“), bol ukončený podľa § 43 Zákonníka práce zo strany zamestnanca a súdny spor žalobcu so zamestnávateľom bol osvedčený potvrdením Okresného súdu Čadca z 2. septembra 1997. Taktiež mal krajský súd za preukázané, že žalobca žiadosťou z 5. júna 2007 požiadal o doplatenie podpory v nezamestnanosti, ktorá mu prináležala na základe rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 15. marca 2007, č.k. 6C/1104/1998 - 419. Uvedeným rozsudkom bola zamestnávateľovi žalobcu, okrem iného, uložená povinnosť uviesť na potvrdení pre potreby Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Kysuckom Novom Meste ako dôvod ukončenia pracovného pomeru medzi účastníkmi dôvod podľa § 54 Zákonníka práce zo strany žalobcu a ďalej povinnosť uviesť ako vymeriavací základ sumu 58 955 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Podľa názoru krajského súdu okolnosť, že súdny spor žalobcu so zamestnávateľom trval viac ako 10 rokov, a žalobca preto nevedel vyčíslieť výšku doplatku podpory v nezamestnanosti, nebránila žalobcovi v tom, aby požiadal o doplatenie podpory v nezamestnanosti podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti ihneď po tom, ako mu bolo doručené rozhodnutie o poskytnutí podpory v nezamestnanosti vo forme preddavku. Taktiež mu nič nebránilo v tom, aby súčasne podal návrh na prerušenie správneho konania podľa § 29 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“)

do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Považská Bystrica pod sp.zn. 6C/1104/1998, v ktorom sa riešila aj otázka vymeriavacieho základu potrebného pre výpočet podpory v nezamestnanosti. Žalobca podal žiadosť o doplatenie podpory v nezamestnanosti po ukončení súdneho sporu až 5. júna 2007. Krajský súd poukázal na to, že podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti, ktorý platil v čase rozhodovania o preddavku na podporu v nezamestnanosti žalobcovi, bola upravená trojročná prekluzívna lehota, preto žalovaná a ani prvostupňový správny orgán nemohli konať v rozpore so zákonom a v odôvodnení správne konštatovali, že prekluzívna lehota má charakter lehoty, ktorej uplynutím nárok zaniká, pričom na uplynutie prekluzívnej lehoty je správny orgán povinný prihliadať ex offo. Z uvedených dôvodov krajský súd považoval rozhodnutie žalovanej za súladné so zákonom.

Rozsudok krajského súdu napadol žalobca včas podaným odvolaním, namietajúc nesprávny právny názor krajského súdu a navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňového správneho orgánu zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Poukázal na to, že Okresný úrad práce v Kysuckom Novom Meste mal v čase vydania rozhodnutia č. 2199/97 zo dňa 8. septembra 1997, ktorým priznal žalobcovi podporu v nezamestnanosti ako preddavok odo dňa 6. augusta 1997 vedomosť o tom, že žalobca je v súdnom spore so zamestnávateľom, teda že sa začalo konanie o predbežnej otázke. Bolo preto povinnosťou správneho orgánu prerušiť konanie podľa § 29 ods. 1 Správneho poriadku, čím by 3-ročná prekluzívna lehota neplynula a on by neprišiel o doplatenie podpory v nezamestnanosti. Uvedené ustanovenie Správneho poriadku žalobcovi nedáva možnosť a ani mu neukladá povinnosť podať návrh na prerušenie konania, ako to uvádza krajský súd. Naopak, správny orgán je povinný zo zákona konanie prerušiť, ak nastali dôvody spomínané v tomto ustanovení. Žalobca nesúhlasil s názorom krajského súdu ani v tom, že po doručení rozhodnutia Národného úradu práce, Okresného úradu práce v Kysuckom Novom Meste z 8. septembra 1997 mal požiadať o doplatenie časti podpory v nezamestnanosti, pretože výška vymeriavacieho základu na vypočítanie podpory v nezamestnanosti bola sporná. Nemal preto vedomosť, akú sumu má požadovať a ani nebolo jasné, či súdny spor skončí v jeho prospech.

Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu odvolania bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej, ktorým zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Čadca, ktorým táto rozhodla, že žalobca nemá nárok na dodatočné poskytnutie podpory v nezamestnanosti za obdobie od 6. augusta 1997 do 5. novembra 1997 z dôvodu uplynutia trojročnej prekluzívnej lehoty podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti.

Z pripojeného (nekompletného) administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že žalobca bol zaradený do evidencie nezamestnaných na základe žiadosti zo dňa 6. augusta 1997 o sprostredkovanie zamestnania. Rozhodnutím Národného úradu práce, Okresného úradu práce v Kysuckom Novom Meste č. 2199/97 zo dňa 5. septembra 1997 bola žalobcovi podľa § 46 ods. 3 a § 50 ods.1 písm. a/ b/, ods. 2 písm. a/ ods. 3, ods. 7, § 51 ods. 1, § 54 a § 55 ods. 3 zákona o zamestnanosti *priznaná podpora v nezamestnanosti ako preddavok* od 6. augusta 1997, a to na dobu troch mesiacov vo výške 60% z vymeriavacieho základu 2 700 Sk, teda mesačne 1 620 Sk. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že žalobca splnil zákonné podmienky pre priznanie podpory s tým, že pracovný pomer so zamestnávateľom bol ukončený podľa § 43 Zákonníka práce. Správny orgán v odôvodnení rozhodnutia taktiež uviedol, že prebieha súdny spor so zamestnávateľom. Preddavok na podporu v nezamestnanosti bol žalobcovi vyplácaný do 5. novembra 1997. Žalobca bol z evidencie nezamestnaných vyradený podľa § 41 ods. 1 písm. a/ zákona o zamestnanosti dňom nástupu do zamestnania, t.j. 10. novembra 1997.

Z uvedeného je zrejmé, že Národný úrad práce, Okresný úrad práce v Kysuckom Novom Meste v čase rozhodovania o podpore v nezamestnanosti vedel o tom, že výška vymeriavacích základov je sporná, a taktiež že je sporný dôvod, pre ktorý bol skončený pracovný pomer. Uvedené vyplýva aj zo záznamu o ústnom jednaní z 27. augusta 1997, z ktorého je zrejmé, že žalobca už v roku 1997 žiadal o podporu v nezamestnanosti z vyšších vymeriavacích základov ako uviedol jeho zamestnávateľ a výšku ktorých si uplatňoval v súdnom konaní. Dôkazom tejto vedomosti správneho orgánu bolo rozhodnutie o preddavku na podporu v nezamestnanosti.

Podľa § 131 ods. 1 zákona č. 387/1996 Z.z. o zamestnanosti na konanie podľa § 16 ods. 2 písm. r), § 17 ods. 3 písm. d), § 18 ods. 2 písm. p) a § 20 ods. 2 písm. t) sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní s výnimkou § 60 až 66.

Výška podpory v nezamestnanosti, ktorá patrí evidovanému nezamestnanému za jeden kalendárny mesiac, je po dobu prvých troch mesiacov 60% zo základu na určenie podpory v nezamestnanosti a po zostávajúcu dobu 50% zo základu na určenie podpory v nezamestnanosti (§ 50 ods. 1 zák.č. 387/1996 Z.z. v znení účinnom do 30.11.1999).

Podľa § 50 ods. 6 zákona o zamestnanosti evidovanému nezamestnanému, ktorému vznikol nárok na podporu v nezamestnanosti, ale ktorý bez svojho zavinenia nemôže doložiť výšku priemerného mesačného vymeriavacieho základu, sa poskytne preddavok na podporu v nezamestnanosti, ktorý sa určí z minimálnej mzdy.

Podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti ak okresný úrad práce dodatočne zistí, že podporu v nezamestnanosti evidovanému nezamestnanému priznal a poskytoval v nižšej sume, ako mu patrila, alebo mu ju neprávom odoprel, prípadne priznal od neskoršieho dňa, ako mu patrila, podporu v nezamestnanosti dodatočne prizná, zvýši alebo doplatí. Nárok na dodatočné poskytnutie podpory v nezamestnanosti alebo jej časti zaniká uplynutím lehoty troch rokov, ktorá začína plynúť odo dňa, od ktorého podpora v nezamestnanosti alebo jej časť patrila.

Podľa § 55 ods. 3 zákona o zamestnanosti evidovanému nezamestnanému, ktorý vedie so zamestnávateľom spor o skončenie pracovného pomeru, sa poskytuje podpora v nezamestnanosti ako preddavok. Ak príslušný orgán rozhodne, že zamestnanie trvá a zamestnávateľ je povinný za dobu nepridelovania práce poskytnúť peňažnú náhradu, je evidovaný nezamestnaný povinný vrátiť podporu v nezamestnanosti poskytnutú ako preddavok; ustanovenie odseku 1 druhej vety platí aj tu.

Zákon č. 387/1996 Z.z. o zamestnanosti bol zrušený zákonom č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 5 zákona č. 461/2003 Z. z., do pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne patrí rozhodovať o dávke v nezamestnanosti.

V zmysle § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v konaniach o nárokoch na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Z vyššie citovaných ustanovení zákona o zamestnanosti vyplýva rozdiel medzi podporou v nezamestnanosti a preddavkom na podporu v nezamestnanosti.

Pod pojmom „preddavok“ sa všeobecne rozumie určitá vopred poskytnutá suma (záloha), potrebná na zabezpečenie základných potrieb oprávneného, pričom v neskoršom období, po preukázaní všetkých relevantných skutočností, sa tento preddavok zúčtuje so skutočne patriacou sumou.

Účelom priznania preddavku na podporu v nezamestnanosti (§ 50 ods. 6 zák. o zamestnanosti) bolo predbežné zabezpečenie potrieb oprávneného minimálnou, zákonom stanovenou sumou, vypočítanou z minimálnej mzdy, dokiaľ sa nepreukáže, v akej výške mu podpora v nezamestnanosti podľa § 50 ods. 1 zákona o zamestnanosti skutočne patrí.

Ustanovenie § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti nemožno aplikovať v prípade, keď nárok na dávku v nezamestnanosti bol uplatnený včas, ale o nároku na podporu v nezamestnanosti nebolo vôbec rozhodnuté a žiadateľovi bol priznaný len preddavok na podporu v nezamestnanosti.

Je zrejmé, že žalobca 6. augusta 1997 uplatnil nárok na podporu v nezamestnanosti v prekluzívnej lehote podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti, teda včas.

Okolnosť, že pre nedostatok podkladov pre priznanie dávky podľa § 50 ods. 1 zákona o zamestnanosti nemal príslušný úrad práce podklady, nič nemení na tom, že o nároku žalobcu na podporu v nezamestnanosti na základe včas podanej žiadosti (pred uplynutím prekluzívnej lehoty podľa § 55 ods. 2 zákona o zamestnanosti) doteraz nebolo rozhodnuté. Úrad práce rozhodol len o priznaní preddavku na podporu v nezamestnanosti.

Nie je preto rozhodujúce, ako dlho trval súdny spor, ktorého predmetom bolo aj určenie vymeriavacieho základu, z ktorého mala byť podpora v nezamestnanosti priznaná.

Žiadosť žalobcu zo dňa 5. júna 2007, adresovanú Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, pracovisko Kysucké Nové Mesto bolo preto potrebné podľa obsahu posúdiť ako podnet účastníka na konečné rozhodnutie vo veci.

Podľa § 260 ods. 2 písm. h/ zákona č. 461/2003 Z. z., kde sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch vydaných pred 1. januárom 2004 používa pojem "podpora v nezamestnanosti", rozumie sa tým "dávka v nezamestnanosti".

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že tak preskúmané rozhodnutie žalovanej ako aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, preto podľa § 250ja ods. 3 veta prvá OSP rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Čadca podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

Žalovaná i prvostupňový správny orgán sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 4 OSP); v ďalšom konaní príslušný správny orgán rozhodne o priznaní dávky v nezamestnanosti počas zákonnej podpornej doby podľa skutočných vymeriavacích základov v súlade s § 50 ods. 1 zákona o zamestnanosti a priznanú dávku zúčtuje s preddavkom na dávku.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP, lebo úspešný žalobca náhradu trov neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. októbra 2010

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Anna Koláriková